

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ РАКЕТНО- КОСМІЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ
ДНІПРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
ФКРКМ ДНУ ім. О. Гончара

О. Романовський

_____ 2021 р.

Програма
вступного випробування (співбесіди)
з предмету
«Українська мова»
на основі базової загальної середньої освіти

Голова циклової комісії

Г. Головко

Дніпро
2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для осіб з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», осіб, яким Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»; осіб з інвалідністю, неспроможним відвідувати заклад освіти, яким надається право на прийом без екзаменів до державних закладів вищої освіти за результатами співбесіди та бути зарахованим до Фахового коледжу ракетно-космічного машинобудування Дніпровського національного університету ім. О. Гончара.

Співбесіда на основі базової загальної середньої освіти передбачає перевірку абітурієнта щодо володіння знаннями з української мови на основі програми для загальноосвітніх шкіл. Конкурсне вступне випробування (співбесіда) для вступу на навчання на основі базової загальної середньої освіти проводиться у формі письмового опитування.

Конкурсний бал абітурієнта, який вступає на базі базової загальної середньої освіти, обчислюється від 100 до 200 балів. Щоб бути рекомендованим до зарахування, вступник повинен набрати від 100 до 200 підсумкових балів.

Абітурієнти, які за наслідками співбесіди не рекомендовані до зарахування або без поважних причин не з'явилися на співбесіду у визначений розкладом час, мають право брати участь у конкурсі вступних випробувань на загальних умовах.

ЗМІСТ ПИТАНЬ

Зміст питань співбесіди відповідає діючій програмі для загальноосвітніх шкіл з української мови.

Завдання питань співбесіди складені у формі питань. Кожен варіант складається з 5 питань. Завдання № 1-5 оцінюються в 20 балів кожне. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання екзаменаційного білету, становить 100 балів.

Обсяг часу, що відводиться на виконання завдань співбесіди з української мови - 25 хвилин.

ІНСТРУКЦІЯ

Проведення та оцінювання співбесіди з української мови

1. На виконання завдання з української мови відведено 25 хв.
2. Під час виконання завдання:
 - абітурієнту не дозволяється користуватись посібниками, довідниками, мобільними телефонами чи іншими носіями інформації та допоміжними матеріалами;
 - абітурієнт має дотримуватись вимог щодо дисципліни та умов проведення тестування, виконувати вказівки викладачів;
 - забороняється робити у тестах помітки, що можуть розкрити авторство роботи.
3. Завдання складено відповідно до діючої програми для загальноосвітніх шкіл з української мови.
4. Відповідати на питання треба лише після прочитання та розуміння завдання.
5. Завдання складається з 5 питань, кожне з яких оцінюються в 20 балів кожне. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання екзаменаційного білету, становить 100 балів.
6. Бали не нараховуються за помилкові та виправлені відповіді.

БАЖАЄМО УСПІХУ!

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання абітурієнтів на базі базової загальної середньої освіти з української мови відбувається з урахуванням визначення рівня знань та навчальних досягнень. На кожне питання варіанта абітурієнт повинен дати чітку правильну відповідь, будь-які виправлення не допускаються. За кожну правильну відповідь нараховується по 20 балів. За правильну неповну відповідь нараховується по 10 балів.

Екзаменатори підраховують **кількість балів за виконані завдання**, яка складається з суми балів, набраних за відповідь на кожне тестове завдання. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання екзаменаційного білету, становить 100 балів.

На підставі таблиці набрана вступником кількість балів за виконані завдання переводиться у **бал зі вступного іспиту (підсумковий бал)**. Бал зі вступного іспиту (підсумковий бал) виставляється за 100-бальною шкалою (від 100 до 200). Він фіксується в екзаменаційній відомості та аркуші результатів вступних іспитів.

Мінімальний бал зі вступного іспиту (підсумковий бал), який дає можливість абітурієнту брати участь у наступному вступному випробуванні та в участі у конкурсі, становить 100 балів. У випадку, якщо бал зі вступного іспиту (підсумковий бал) становить менше 100 балів, абітурієнт не допускається до наступного вступного випробування та до участі в конкурсі.

Вступники, які без поважних причин не з'явилися на вступний іспит з Української мови, не допускаються до наступного вступного випробування та до участі в конкурсі.

**Таблиця оцінювання розв'язаних завдань
за шкалою від 100 до 200 балів**

Кількість балів за виконані завдання	Бал зі вступного іспиту (підсумковий бал)
0-20	не склав
30	100
40	115
50	130
60	145
70	160
80	175
90	190
100	200

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Фонетика.

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ**. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування **у-в, і-й**.

Тема 2. Лексикологія. Фразеологія.

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази.

Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Тема 3. Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні **[о], [е]** у складних словах.

Тема 4. Морфологія. Орфографія.

4.1 Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви **-а(-я), -у(-ю)** в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

4.2 Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий,

способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

4.3 Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Типи відмінювання кількісних числівників, збірних; дробових.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

4.4 Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5 Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

4.6 Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

4.7 Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших

слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

4.8 Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Узагальнення, систематизація, контрольна перевірка знань, умінь, навичок слухачів із пройдених розділів курсу.

Тема 5. Синтаксис.

5.1 Словосполучення.

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

5.2 Речення.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

5.2.1 Просте двоскладне речення.

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

5.2.2 Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

5.2.3 Односкладні речення.

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові,

узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

5.2.4 Речення з однорідними членами.

Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

5.2.5 Складне речення.

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.2.5.1 Складносурядне речення.

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

5.2.5.2 Складнопідрядне речення.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

5.2.5.3 Безсполучникове складне речення.

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.2.5.4 Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Тема 6. Стилїстика.

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

може містити будь-який посібник з української мови для абітурієнтів, проте найавторитетнішими вважаємо такі видання:

1. Авраменко, О. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2017. – 160 с.
2. Глазова, О.П. Українська мова: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / О.П. Глазова. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2014. – 240 с.
3. Заболотний, О.В. Українська мова: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний. – Київ: Генеза, 2016 – 224 с.
4. Заболотний, О.В. Українська мова: підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл. [Текст] / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний. – Київ: Генеза, 2016. – 256 с.
5. Український правопис [Текст] / НАН України, Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; [ред.: Є. І. Мазніченко та ін.]. – Київ: Наук. думка, 2015. – 286 с.

Підвищенню мовної компетенції абітурієнта сприятимуть:

1. Івченко, А.О. Новий орфографічний словник української мови [Текст] 4300 слів / А.О. Івченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 712 с.
2. Дубічинський, В. Сучасний орфографічний словник української мови [Текст]: Близько 140000 слів / В. Дубічинський, Н. Косенко. - Харків: Видавничий дім «Школа», 2014. - 720 с.
3. Словник іншомовних слів [Текст] / Укладачі: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. - К.: Наук. думка, 2000. - 680 с.